

Evropská
komise

Hlavní zjištění ze
zprávy EURYDICE

Klíčové údaje o vzdělávání a péči v raném dětství v Evropě 2025

Školní
vzdělávání

Erasmus +

Mění životy, otevírá obzory

Evropská výkonná
agentura pro
vzdělávání a kulturu

Publikaci *Key data on early childhood education and care in Europe – 2025* v anglickém jazyce vydala Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu (EACEA – Platformy, studie a analýzy).

Obsah publikace může být reprodukován, podmínkou je uvedení odkazu na zdroj (citace).

PDF
ISBN 978-92-9488-869-3
doi:10.2797/4539593
EC-01-25-056-CS-N

© Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu, 2025.

© Dům zahraniční spolupráce, 2025.

Klíčové údaje
o **vzdělávání a péči**
v raném dětství
v Evropě

2025

Hlavní zjištění
ze zprávy
Eurydice

Kódy a zkratky

Kódy zemí

EU	Evropská unie		
EU-27	27 členských států Evropské unie		
BE	Belgie	PL	Polsko
BE fr	Belgie – Francouzskojazyčné společenství	PT	Portugalsko
BE de	Belgie – Německojazyčné společenství	RO	Rumunsko
BE nl	Belgie – Vlámské společenství	SI	Slovinsko
BG	Bulharsko	SK	Slovensko
CZ	Česko	FI	Finsko
DK	Dánsko	SE	Švédsko
DE	Německo		
EE	Estonsko		
IE	Irsko		
EL	Řecko		
ES	Španělsko		
FR	Francie		Země EHP a kandidátské země
HR	Chorvatsko	AL	Albánie
IT	Itálie	BA	Bosna a Hercegovina
CY	Kypr	CH	Švýcarsko
LV	Lotyšsko	IS	Island
LT	Litva	LI	Lichtenštejnsko
LU	Lucembursko	ME	Černá Hora
HU	Maďarsko	MK	Severní Makedonie
MT	Malta	NO	Norsko
NL	Nizozemsko	RS	Srbsko
AT	Rakousko	TR	Turecko

Statistické údaje

:	Údaje nejsou k dispozici
–	Údaj se nevyskytuje

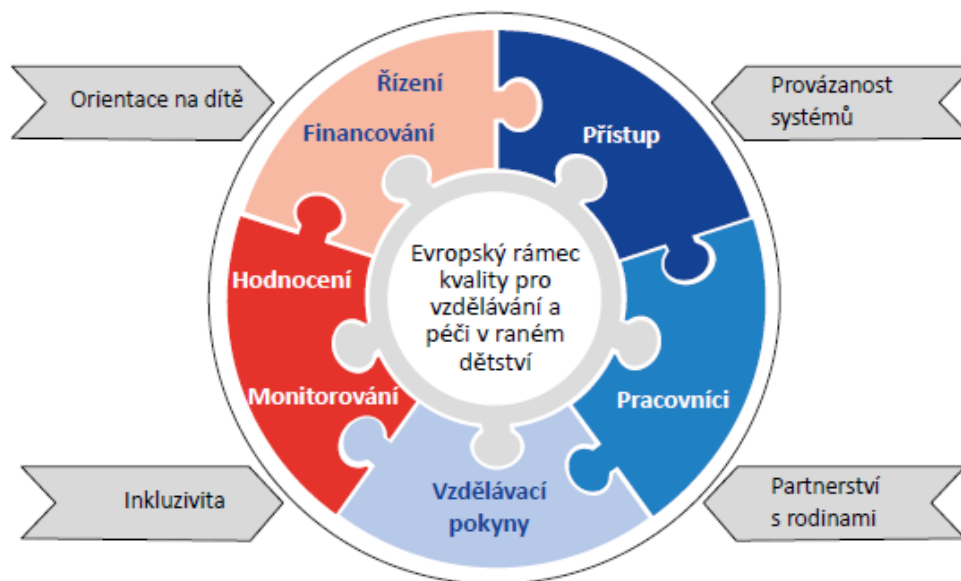

Hlavní zjištění

‘Děti mají právo na cenově dostupné a kvalitní vzdělávání a péči v raném věku.’

Evropský pilíř sociálních práv, zásada 11

Kapitoly a hlavní témata zprávy

Zdroj: Eurydice

Osou zprávy je kvalita vzdělávání a péče v raném dětství.

Pět základních rozměrů kvality vzdělávání a péče v raném dětství bylo schváleno členskými státy EU a podepsáno jako doporučení Rady o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče, které bylo přijato v květnu 2019 ⁽¹⁾. Zpráva Klíčové údaje o vzdělávání a péči v raném dětství v Evropě – 2025 (*Key data on early childhood education and care in Europe – 2025*) je uspořádána podle těchto témat. Základ metodologie tvoří čtyři průřezová témata: orientace na dítě, vzájemná provázanost systémů, partnerství s rodiči a inkluze.

Orientace na dítě – v centru zájmu politik vzdělávání a péče by mělo být vždy dítě.

Provázanost systémů – zpráva analyzuje systém vzdělávání a péče v raném dětství jako celek, který zahrnuje péči o děti i preprimární vzdělávání. Ukazuje vzájemné vazby mezi předpisy a strukturální organizací, a to i v případech, kdy překračují hranice odpovědnosti jednotlivých ministerstev.

⁽¹⁾ Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče (OJ C 189, 5.6.2019, s. 4), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2019.189.01.0004.01.ENG&toc=OJ:C:2019:189:TOC.

Partnerství s rodinami – rodiče a opatrovníci jsou v oblasti vzdělávání a péče v raném dětství nejdůležitějšími partnery; jejich podpora je zásadní, pokud mají zařízení poskytovat optimální podmínky pro učení a rozvoj dětí.

Inkluzivita – zpráva se zabývá především obecnou nabídkou vzdělávání a péče v raném dětství, která je dostupná všem dětem. Některé děti však potřebují další cílená podpůrná opatření, aby měly přístup k běžným činnostem vzdělávání a péče a mohly se jich aktivně účastnit.

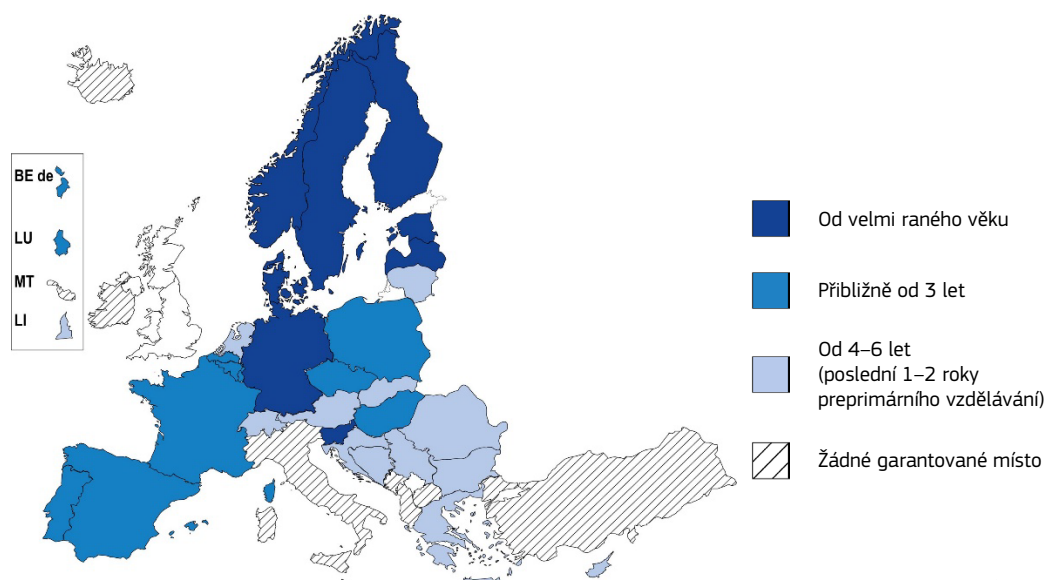
Rozdíly v oblasti vzdělávání a péče v raném dětství v mnoha zemích ukazují na potřebu na toto vzdělávání a péči zavést právní nárok.

Právo na vzdělávání a péči v raném dětství znamená zaručené místo v zařízení poskytujícím vzdělávání a péči po skončení rodičovské dovolené. To vyžaduje budování mostů mezi různými oblastmi politiky, jako jsou sociální nebo rodinné právo a také vzdělávání. V současné době právní nárok na vzdělávání a péči v raném dětství pro všechny děti v mnoha evropských zemích stále ještě zůstává nenaplněným cílem.

V Evropě existují značné rozdíly ve věku, od kterého mají děti zaručené místo v zařízení pro vzdělávání a péči v raném dětství. Pouze šest členských států EU (Dánsko, Německo, Estonsko, Slovinsko, Finsko a Švédsko) a Norsko nemají žádnou časovou prodlevu a zajišťují každému dítěti místo v zařízení vzdělávání a péče od konce rodičovské dovolené ⁽²⁾.

Místo ve veřejně dotovaném zařízení je zaručeno od 3 let věku dítěte nebo o něco dříve ve třech belgických společenstvích a v Česku, ve Španělsku, Francii, v Lucembursku, Maďarsku, Polsku a Portugalsku (i když Portugalsko se stále soustředí na zajištění dostatečného počtu míst pro tříleté děti). Přibližně třetina evropských zemí zaručuje místo pouze pro poslední 1–2 roky preprimárního vzdělávání.

Obrázek 1: Věk, od něhož je zaručeno místo v zařízení vzdělávání a péče v raném dětství, 2024/2025

Zdroj: Eurydice

(Obrázek B1 v plné verzi publikace.)

Vysvětlivka

Obrázek znázorňuje právní rámec, nikoli skutečnou dostupnost.

⁽²⁾ V úvahu se bere pouze „dobře placená“ rodičovská dovolená, což znamená příjem ve výši 66 % nebo více příslušného výdělku. Zahnuje poporodní mateřskou, otcovskou a rodičovskou dovolenou.

Navzdory poklesu počtu dětí v Evropě výdaje na vzdělávání a péči v raném dětství vzrostly.

Za posledních deset let se počet dětí ve většině evropských zemí snížil. V roce 2023 žilo v EU 25 milionů dětí mladších 6 let. To představuje pokles počtu malých dětí v Evropě za 10 let o více než 2 miliony.

Z populační prognózy navíc vyplývá, že tento trend bude pokračovat a v EU-27 bude v roce 2030 žít o 1 milion dětí raného věku méně než v roce 2023.

Navzdory poklesu počtu dětí ve většině evropských zemí lze pozorovat nárůst výdajů, což signalizuje rostoucí relativní význam, který je vzdělávání a péči v raném dětství přikládán. V EU vzrostly průměrné celkové veřejné výdaje na tuto oblast z 0,67 % hrubého domácího produktu (HDP) v roce 2014 na 0,71 % v roce 2021.

V posledních letech byl nejvyšší nárůst ve financování této oblasti zaznamenán v Německu, Estonsku, Lotyšsku, Litvě, ve Švýcarsku a na Islandu, přičemž v každé z těchto zemí došlo mezi lety 2014 a 2021 ke zvýšení veřejných výdajů o 0,20 či více procentního bodu. Z evropských zemí investují do vzdělávání a péče v raném dětství nejvíce Švédsko a Island, a to více než 1,6 % svého HDP. Naopak Irsko, Řecko, Kypr a Turecko v roce 2021 vydaly méně než 0,30 % svého HDP.

Děti do 6 let v EU-27, v milionech

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu

Vzdělávání a péče v raném dětství by měly být dostupné, přístupné a cenově přijatelné pro všechny.

Deset členských států EU a Norsko již dosáhly a překročily cíl 45 % mladších dětí účastnících se vzdělávání a péče. Dánsko a Nizozemsko vynikají nejvyšší mírou účasti dětí mladších tří let, v roce 2023 dosahující 70 % nebo více. Naopak v Česku, na Slovensku a v Turecku se vzdělávání a péče v raném dětství účastní méně než 5 % mladších dětí.

V současné době je v devíti zemích (Belgie, Dánsko, Španělsko, Francie, Litva, Portugalsko, Švédsko, Island a Norsko) míra účasti dětí ve věku 3 a více let vyšší než 96 %. V rámci EU je nejnižší míra účasti v Řecku (68,8 %), Rumunsku (74,8 %), na Slovensku (78,6 %) a v Bulharsku (80,4 %).

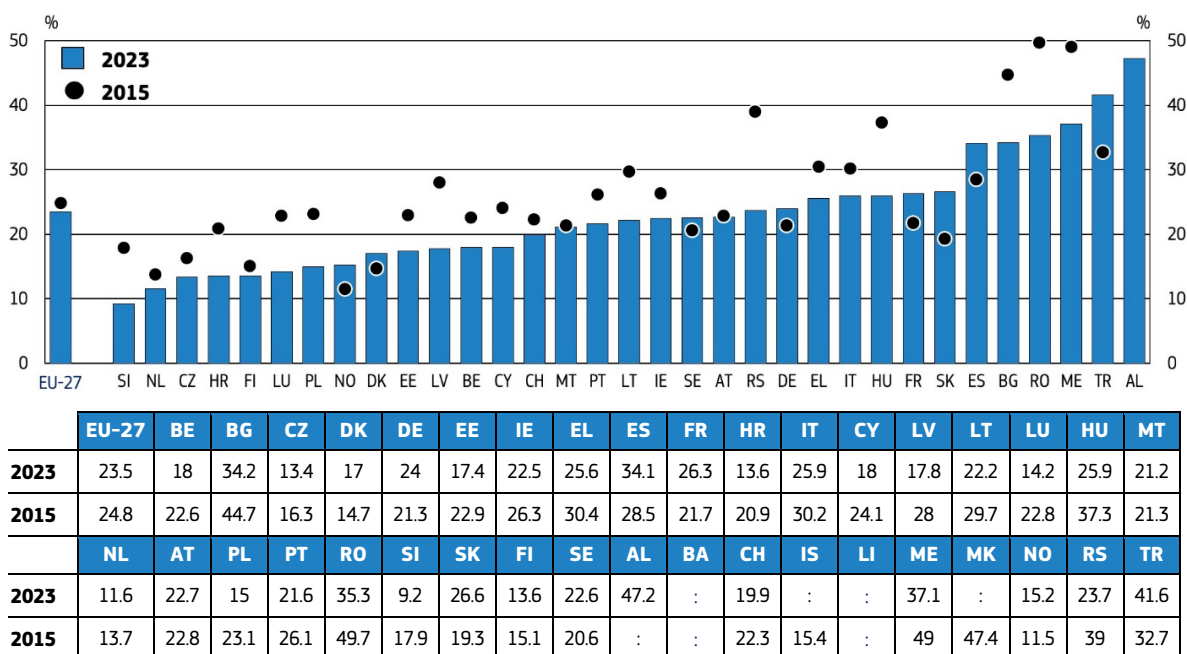
Vzhledem k tomu, že téměř každé čtvrté dítě v EU je ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením, většina vzdělávacích systémů se snaží dětem, které se potýkají s překážkami, přístup k běžnému vzdělávání a péči v raném dětství usnadnit.

V roce 2023 podíl dětí mladších 6 let ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením v EU činil 23,5 % (5,6 milionu dětí). Jinými slovy, téměř každé čtvrté dítě v EU čelí řadě problémů (souvisejících například s výživou, zdravotní péčí či možnostmi vzdělávání), které mohou významně ovlivnit jeho vývoj a well-being. EU je pevně odhodlána tyto problémy řešit prostřednictvím různých politických iniciativ, jako je například Evropská záruka pro děti (*European child guarantee*), která povzbuzuje a podporuje členské státy, aby přijaly konkrétní opatření ke zvýšení rovných příležitostí v oblasti vzdělávání a péče v raném dětství pro děti ze znevýhodněného prostředí.

Jen málo zemí zaručuje všeobecný přístup k bezplatnému vzdělávání a péči pro děti od nejtělejšího věku. Místo toho mnohé z nich na podporu přístupu k těmto službám zavedly cílené politiky a opatření. Zajištění nižších poplatků a přednostní přijetí jsou hlavními cílenými opatřeními pro děti do 3 let. Tato opatření existují ve 33 vzdělávacích systémech, zejména pro děti ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením, děti se speciálními vzdělávacími potřebami nebo zdravotním znevýhodněním a děti se sourozenci umístěnými v tomtéž zařízení.

Stále více evropských zemí poskytuje bezplatná a všeobecně dostupná místa v zařízeních pro vzdělávání a péči dětem od 3 let. Mnoho vzdělávacích systémů zavádí další cílená opatření na podporu docházky, zejména u dětí, které se potýkají s překážkami. Tyto iniciativy zahrnují účelové financování na zlepšení dostupnosti a infrastruktury pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami či zdravotním znevýhodněním v běžných zařízeních vzdělávání a péče v raném dětství, další pracovníky pro usnadnění integrace dětí z prostředí migrantů a snížení počtu dětí ve skupině pro usnadnění začleňování dětí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením.

Obrázek 2: Děti mladší 6 let ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením, 2015–2023 (v procentech)

Zdroj: Eurydice, na základě statistik Eurostatu v oblasti obyvatelstva (ilc_peps01n) (poslední aktualizace 30. srpna 2024).

(Obrázek B7 v plné verzi publikace.)

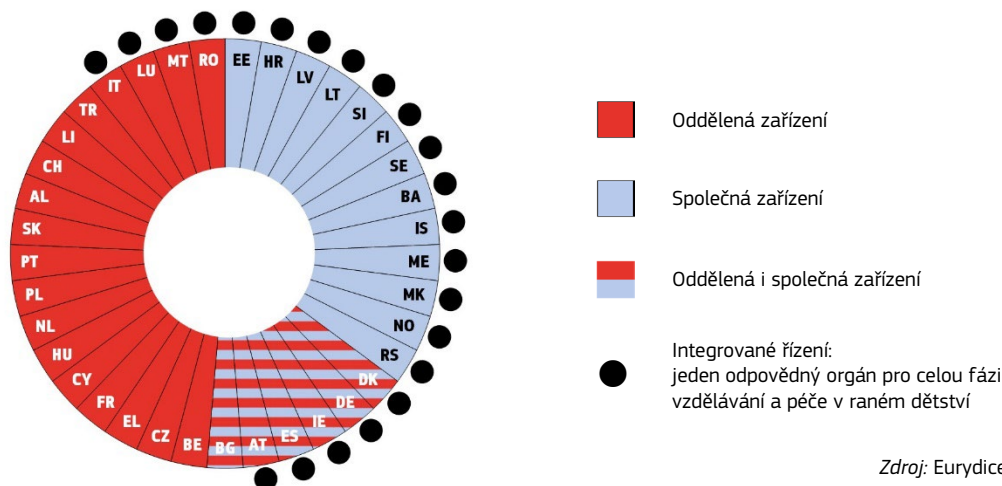
Nejčastějším uspořádáním v Evropě jsou oddělená zařízení vzdělávání a péče v raném dětství, ale jejich řízení je integrované.

Ve většině evropských zemí jsou vzdělávání a péče v raném dětství poskytovány ve dvou oddělených typech zařízení podle věku dětí. Děti v raném věku začínají docházet do pečovatelského typu zařízení, než se posunou do zařízení vzdělávacího typu. Obvykle se přechod z jednoho zařízení do druhého uskutečňuje přibližně ve věku 3 let. Pokud je vzdělávání a péče v raném dětství poskytována v integrovaném zařízení, navštěvují děti totéž zařízení až do dosažení věku pro zahájení školní docházky.

Organizace poskytování vzdělávání a péče v raném dětství a pravidla, která se na něj vztahují, do značné míry závisí na povaze jeho řízení. Svěřením odpovědnosti za celou fázi vzdělávání a péče v raném dětství jedinému ministerstvu nebo jednomu orgánu nejvyšší úrovně může pomoci podpořit konzistentní politiku a zajistit kvalitnější služby.

V Evropě je běžné jak integrované, tak i oddělené řízení. Integrované řízení s jedním odpovědným ministerstvem však převažuje ve všech zemích s jednotným uspořádáním a ve většině zemí se smíšeným uspořádáním. Například Itálie, Lucembursko, Malta a Rumunsko, kde je zavedeno oddělené uspořádání, nedávno přenesly odpovědnost za vzdělávání a péči v raném dětství na svá ministerstva školství.

Obrázek 3: Struktura zařízení a jejich řízení, 2024/2025

(Obrázek 1 v plné verzi publikace.)

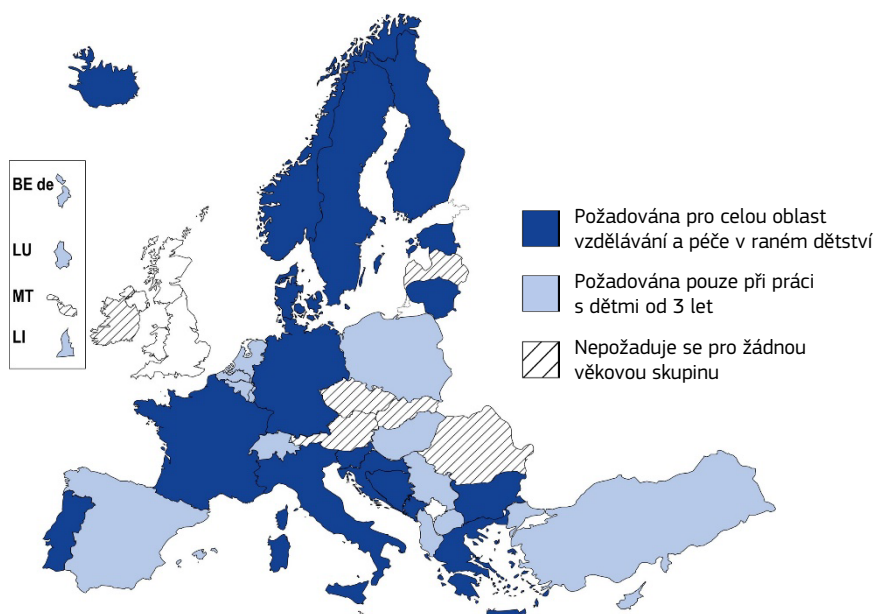
Ne ve všech vzdělávacích systémech se vyžaduje, aby pracovníci měli alespoň bakalářský titul.

Pracovníci v zařízeních vzdělávání a péče v raném dětství hrají klíčovou roli při podpoře vývoje dětí, ochraně jejich zdraví a celkového prospěchu a usnadňují jejich zapojení do každodenních aktivit. Kvalitu zkušeností dětí ovlivňují kompetence zaměstnanců. V současné době méně než polovina evropských vzdělávacích systémů vyžaduje, aby alespoň jeden z členů týmu pečujících o skupinu dětí bez ohledu na věk měl vysokoškolské vzdělání (alespoň na bakalářské úrovni). V další třetině vzdělávacích systémů je vyšší úroveň kvalifikace považována za nezbytnou ve druhé fázi vzdělávání a péče v raném dětství (preprimární vzdělávání), nikoli však v první fázi (péče o dítě nebo rozvoj učení). V sedmi evropských zemích (Česko, Irsko, Lotyšsko, Malta, Rakousko, Rumunsko a Slovensko) je pro práci s jakoukoli věkovou skupinou během obou fází požadovaná minimální kvalifikační úroveň nižší než bakalářská.

Média, politické dokumenty a výzkumy často upozorňují na problém nízkých výdělků v oblasti vzdělávání a péče v raném dětství. Přestože v případě pracovníků zabývajících se mladšími dětmi bývá toto běžně uváděno, srovnatelné mezinárodní údaje o této specifické skupině chybí. K dispozici jsou však informace o učitelích v preprimárním vzdělávání pracujících se staršími dětmi.

Ve dvou třetinách evropských vzdělávacích systémů musí mít učitelé působící v preprimárním i primárním vzdělávání stejnou minimální úroveň kvalifikace. Ve většině těchto vzdělávacích systémů je zákonem stanovený minimální nástupní plat stejný. V několika zemích (Dánsko, Albánie, Bosna a Hercegovina, Švýcarsko a Severní Makedonie) jsou však platy učitelů v preprimárním vzdělávání nižší než platy učitelů na primární úrovni, přestože minimální požadovaná úroveň jejich kvalifikace je stejná.

Po zohlednění životní úrovně pobírají učitelé v preprimárním vzdělávání nejvyšší nástupní platy v Lucembursku a ve Švýcarsku. Naopak nejnižší nástupní platy jsou v Lotyšsku, na Slovensku, v Albánii, Bosně a Hercegovině a Srbsku.

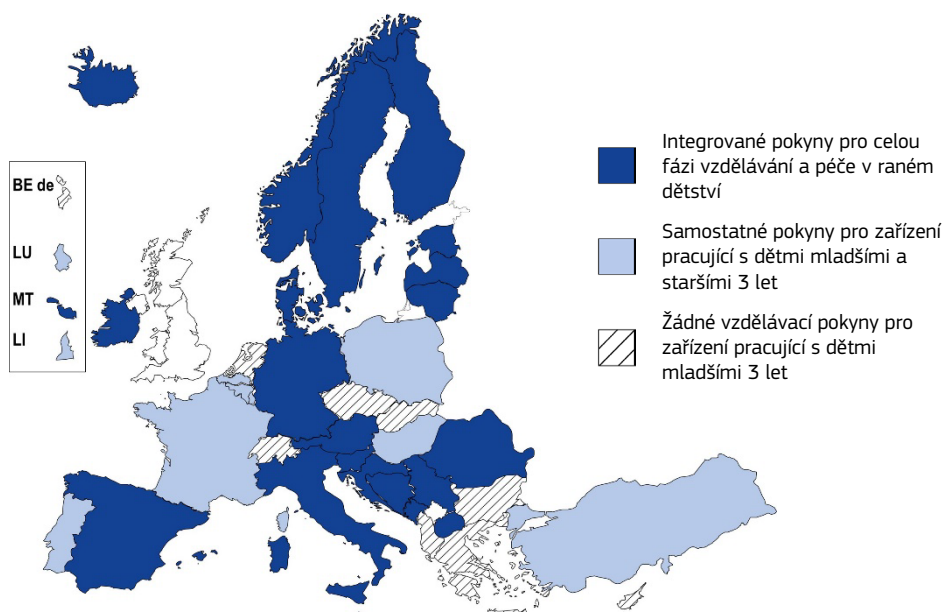
Obrázek 4: Pracovníci s minimálně bakalářskou úrovní vzdělání, 2024/2025

(Obrázek 2 v plné verzi publikace.)

Zdroj: Eurydice.

Čtvrtina evropských vzdělávacích systémů nemá pro pedagogickou práci s mladšími dětmi národní kurikulum.

Význam vzdělávání a péče v raném dětství jako základu pro učení a rozvoj dětí je dnes všeobecně uznáván ⁽³⁾. Všechny evropské vzdělávací systémy vydaly oficiální pokyny, které mají zajistit, aby v zařízeních vzdělávání a péče v raném dětství byla zahrnuta vzdělávací složka. Obsah těchto pokynů se liší, ale obecně zahrnují rozvojové nebo vzdělávací cíle, pedagogické zásady a někdy i navrhované učební aktivity.

Obrázek 5: Vzdělávací pokyny nejvyšší úrovně v zařízeních vzdělávání a péče v raném dětství, 2023/2024

(Obrázek 3 v plné verzi publikace.)

Zdroj: Eurydice.

⁽³⁾ Doporučení Rady ze dne 22. května 2019. Viz poznámka pod čarou ⁽¹⁾.

Stále je však třeba pokročit v poskytování pokynů pro vzdělávání v prvních letech života dítěte. Ve čtvrtině vzdělávacích systémů je kurikulum zaměřeno výhradně na zařízení pro děti od 3 let. V takových případech spadá řízení vzdělávání a péče v raném dětství pod dva různé orgány v závislosti na věkových skupinách a převažuje rozdělení na zařízení zaměřená na péči o mladší děti a preprimární vzdělávání pro děti přibližně od 3 let. Rámec pro mladší děti v těchto systémech řeší především předpisy týkající se zdraví, bezpečnosti a personálního zajištění, nikoliv vzdělávací aspekty.

Na druhou stranu osm dalších vzdělávacích systémů s odděleným řízením stanovilo vzdělávací pokyny pro celé věkové rozmezí, v některých případech velmi nedávno (Polsko a Portugalsko). Vzdělávací složka je zde zdůrazňována od samého počátku docházky, ale v zařízeních pro mladší a starší děti platí odlišné rámce. I když vzdělávací pokyny existují pro obě věkové skupiny, zůstává i nadále zásadní tyto řídicí dokumenty sladit a zajistit, aby byl náležitě podporován přechod z jednoho typu zařízení do druhého.

Naproti tomu 21 vzdělávacích systémů má integrované vzdělávací pokyny, které stanovují vzdělávací cíle a obsah pro celé období vzdělávání a péče v raném dětství. Jedná se o všechny vzdělávací systémy, kde je za celé období vzdělávání zodpovědný jeden orgán.

V naprosté většině vzdělávacích systémů začíná vzdělávání v oblasti udržitelného rozvoje již v raném věku.

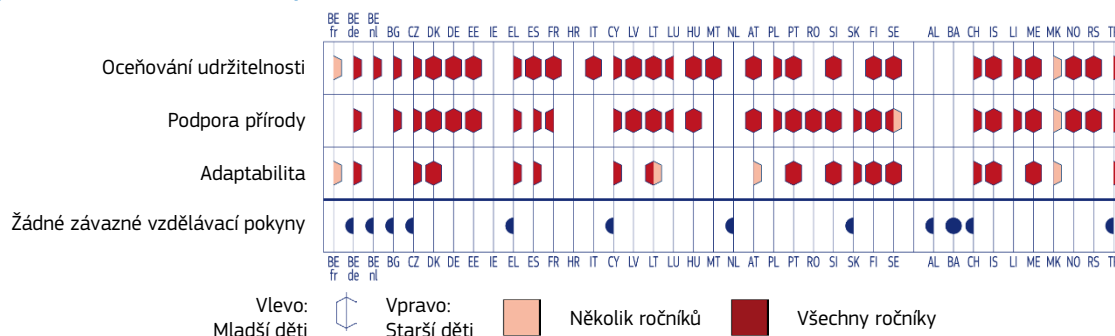
Většina vzdělávacích systémů klade důraz na podporu environmentálního povědomí a udržitelného chování dětí a zahrnuje dvě kompetence týkající se udržitelnosti v souladu s rámcem kompetencí na úrovni EU v této oblasti ⁽⁴⁾, a to oceňování udržitelnosti a podporu přírody. Naproti tomu kompetence adaptability, která se zaměřuje na identifikaci a podporu environmentálně uvědomělého chování, jako je recyklace, je ve vzdělávacích pokynech pro zařízení vzdělávání a péče v raném dětství rozšířená méně. Kromě toho se rozsah vzdělávání v oblasti udržitelnosti v jednotlivých vzdělávacích systémech značně liší, a to co do hloubky i úrovně podrobností. Například kompetence v oblasti podpory přírody může sahát od stručného vyjádření, například „kontakt s přírodou umožňuje dětem ji poznat, respektovat a milovat“, až po komplexnější výsledky učení a zkušenosti, včetně pochopení dopadu lidské činnosti na přírodu, pozorování zvířat nebo zahradničení.

Vzdělávání v oblasti udržitelného rozvoje je často začleněno do tematických okruhů, které se zabývají přírodními vědami, poznáním světa a environmentálními znalostmi. Několik zemí (Dánsko, Německo, Kypr, Finsko, Island a Norsko) považuje udržitelnost za jednu z hlavních oblastí vzdělávání nebo za průřezové téma. Naproti tomu v Irsku, Chorvatsku, Nizozemsku, Albánii a Bosně a Hercegovině se udržitelnost ve vzdělávacích pokynech nejvyšší úrovně buď vůbec neřeší, nebo není povinná.

Vzdělávání v oblasti udržitelného rozvoje často začíná již v raném věku, neboť je běžnou praxí v zemích, které mají integrovaný vzdělávací rámec pro celé období vzdělávání a péče v raném dětství. Několik zemí (Francie, Lucembursko, Maďarsko a Portugalsko) se samostatnými pokyny pro mladší a starší děti však zmiňuje udržitelnost i v pokynech pro zařízení pro děti mladší tří let. Naopak v několika dalších zemích s oddělenými systémy (např. v Belgii, Polsku a Lichtenštejnsku) se udržitelnost řeší výhradně v pokynech pro preprimární fázi vzdělávání.

(4) GreenComp, Evropský rámec kompetencí v oblasti udržitelnosti (Evropská komise: Společné výzkumné středisko (JRC) et al., 2022).

Obrázek 6: Kompetence v oblasti udržitelnosti ve vzdělávacích pokynech nejvyšší úrovně pro zařízení vzdělávání a péče v raném dětství, 2023/2024

Zdroj: Eurydice.

(Obrázek D3 v plné verzi publikace.)

Vysvětlivka

Definice vzdělávacích pokynů je k dispozici v glosáři v plné verzi publikace. V úvahu se berou pouze závazné vzdělávací pokyny nejvyšší úrovně. Seznam vzdělávacích pokynů nejvyšší úrovně pro jednotlivé země spolu s jejich postavením (závazné, nebo nezávazné) viz příloha D v plné verzi publikace. Informace o věkovém rozmezí v jednotlivých zemích naleznete v informačních přehledech národních systémů na konci zprávy.

Většina zemí do vzdělávání a péče v raném dětství zahrnuje digitální kompetence.

Zatímco digitální vzdělávání je v Evropě klíčovou prioritou pro všechny úrovně vzdělávání⁽⁵⁾, evropské země zdůrazňují potřebu, aby malé děti během vzdělávání a péče v raném dětství lépe porozuměly rizikům i možnostem digitálního světa prostřednictvím metod odpovídajících jejich věku⁽⁶⁾. Většina vzdělávacích systémů uvádí ve svých pokynech nejvyšší úrovně pro vzdělávání a péči a péči v raném dětství digitální kompetence, které je třeba rozvíjet, v souladu s rámcem kompetencí v této oblasti na úrovni EU⁽⁷⁾. Nejčastěji se uvádějí dvě kompetence, jimiž jsou „informační a datová gramotnost“ a „vytváření digitálního obsahu“, dále pak „komunikace a spolupráce“, „bezpečnost“ a „řešení problémů“.

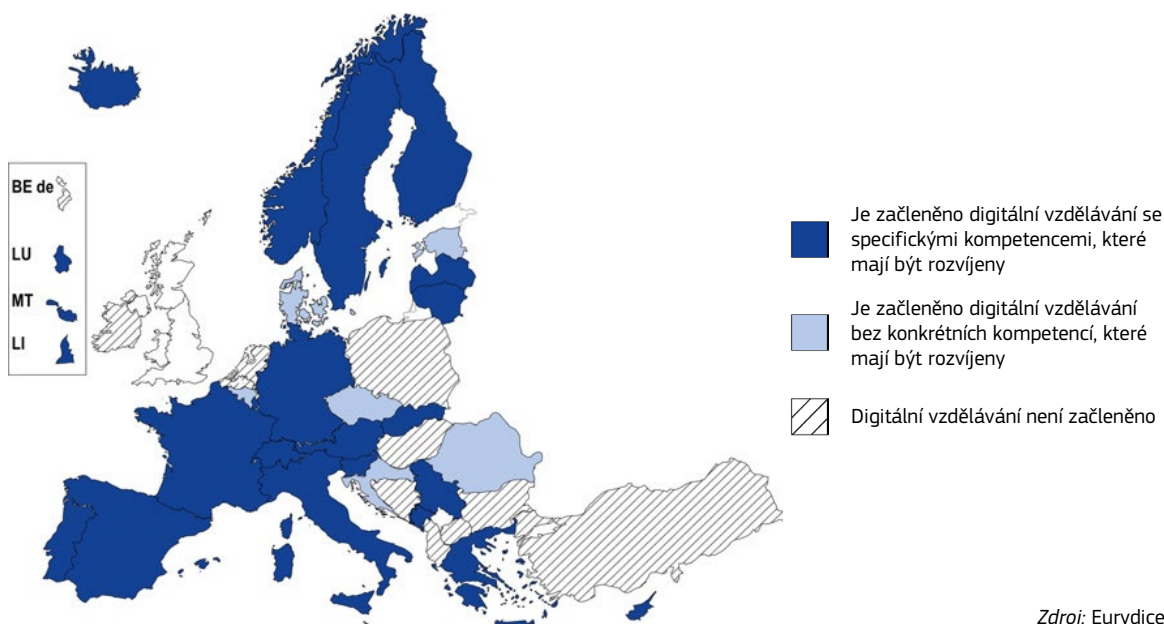
Tucet vzdělávacích systémů stanovil limity pro zavádění digitálních technologií v rámci vzdělávání a péče v raném dětství, přičemž je doporučováno jejich opatrné a umírněné používání a pro budování digitálních kompetencí jsou upřednostňovány činnosti a sociální interakce nevyžadující připojení. Země jako Dánsko a Švédsko navíc podnikají kroky k dalšímu omezení používání digitálních technologií ve vzdělávání a péči v raném dětství prostřednictvím revize svých právních předpisů a dalších řídicích dokumentů.

(5) Evropská komise – Akční plán digitálního vzdělávání 2021–2027: Přizpůsobení vzdělávání a odborné přípravy digitálnímu věku (COM(2020) 624 v konečném znění), https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_en.

(6) Doporučení Rady ze dne 23. listopadu 2023 o lepším poskytování digitálních dovedností a kompetencí v rámci vzdělávání a odborné přípravy (OJ C, C/2024/1030, 23.1.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1030/oj>.

(7) Rámec DigComp 2.1 (Evropská komise: Společné výzkumné středisko (JRC) et al., 2017).

Obrázek 7: Začlenění digitálního vzdělávání do vzdělávacích pokynů nejvyšší úrovně pro zařízení vzdělávání a péče v raném dětství, 2023/2024

Zdroj: Eurydice

(Obrázek D4 v plné verzi publikace.)

Vysvětlivky

Definice vzdělávacích pokynů je k dispozici v glosáři v plné verzi publikace. V úvahu se berou pouze závazné vzdělávací pokyny nejvyšší úrovně. Seznam vzdělávacích pokynů nejvyšší úrovně pro jednotlivé země spolu s jejich postavením (závazné, nebo nezávazné) lze nalézt v příloze D v plné verzi publikace.

Tam, kde obrázek D4 ukazuje, že digitální vzdělávání je zakotveno ve vzdělávacích pokynech nejvyšší úrovně, se věkové rozpětí liší v závislosti na zemi. Může zahrnovat celou fázi vzdělávání a péče v raném dětství, může se vztahovat pouze na péči o mladší děti nebo se může týkat výhradně starších dětí. Další informace o věkovém rozmezí dotčených dětí jsou uvedeny v příloze A v plné verzi publikace, údaje doplňují obr. D4.

Ke zjištění toho, zda se vzdělávací pokyny nejvyšší úrovně vztahují k rozvoji digitálních kompetencí dětí, byl jejich obsah analyzován z hlediska vztahu k nejzákladnějším prvkům pěti oblastí kompetencí stanovených v rámci DigComp 2.1 (Evropská komise: Společné výzkumné středisko (JRC) et al., 2017): informační a datová gramotnost, komunikace a spolupráce, vytváření digitálního obsahu, bezpečnost a řešení problémů. Více informací o kompetencích v jednotlivých zemích podle věkového rozmezí naleznete v příloze A v plné verzi publikace.

Pro usnadnění přechodu ze zařízení vzdělávání a péče v raném dětství na primární úroveň vzdělávání existuje více doporučovaných opatření než pro přechod mezi zařízeními vzdělávání a péče v raném dětství.

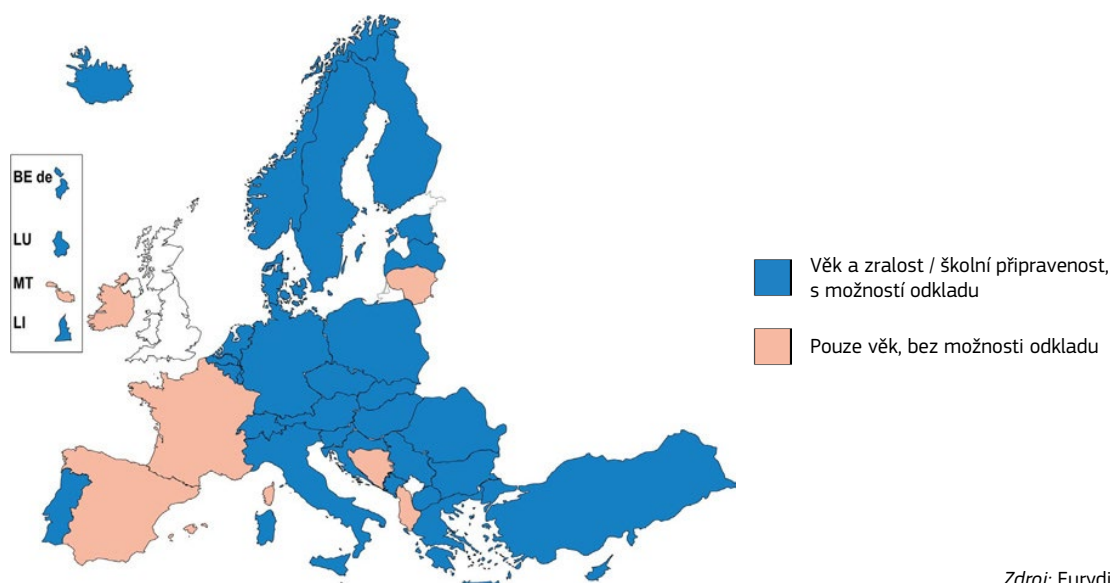
Pro malé dítě je jakákoli změna – z domova či z péče v domácnosti poskytovatele do zařízení typu centra, z jednoho zařízení do druhého nebo z předškolního zařízení do školy – důležitým krokem, na který musí být pro zajištění hladkého přechodu pečlivě připraveno. Nejvyšší vzdělávací orgány mohou pro usnadnění této změny doporučit určitá opatření.

V zemích s oddělenými zařízeními pro vzdělávání a péči pro mladší a starší děti může nastat nutnost, aby některé děti kolem třetího roku věku přešly ze zařízení pečovatelského typu do zařízení vzdělávacího typu. Doporučení, jak tuto změnu řešit, existují ve 14 vzdělávacích systémech, kde ke strukturálnímu přechodu dochází. Tato doporučení mohou zahrnovat návštěvy nového zařízení, postupné prodlužování doby strávené v novém prostředí nebo povzbuzování rodičů, aby během prvních dnů se svými dětmi strávili nějaký čas v novém prostředí. Deset vzdělávacích systémů s oddělenými zařízeními však nemá žádná doporučení na nejvyšší úrovni, jak dětem a jejich rodinám s takovými změnami pomoci.

Přechod z preprimárního do primárního vzdělávání může být také náročný, protože obě prostředí se mohou po fyzické i pedagogické stránce velmi lišit. Doporučení, jak tento přechod usnadnit, vydává 27 vzdělávacích systémů. Většinou zahrnují opatření pro spolupráci mezi zařízeními i pracovníky preprimárního a primárního vzdělávání a setkávání a komunikaci s rodiči ohledně jejich role v přechodové fázi.

V Evropě děti obvykle zahajují povinnou školní docházku na primární úrovni vzdělávání v šesti letech. V sedmi vzdělávacích systémech (Irsko, Španělsko, Francie, Litva, Malta, Albánie, Bosna a Hercegovina) je dosažení oficiálního věku jedinou podmínkou pro přijetí do školy a odklad není možný. Ve všech ostatních evropských vzdělávacích systémech mohou být uplatněna další kritéria a pokud dítě nesplňuje potřebné podmínky, může být nástup odložen. Rozhodnutí se obvykle přijímá na základě posouzení úrovně zralosti nebo připravenosti dítěte na školu, na němž se podílejí rodiče, vzdělavatelé/učitelé a další odborníci, například pediatři či psychologové.

Obrázek 8: Kritéria pro vstup do prvního ročníku primárního vzdělávání, 2023/2024

Zdroj: Eurydice.

(Obrázek D7 v plné verzi publikace.)

Vysvětlivka

Tento obrázek nezohledňuje odklad vstupu do primárního vzdělávání u dětí, jimž byla školní docházka odložena ze zdravotních důvodů, u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami nebo u dětí, které teprve nedávno přišly do dané země.

Komplexní externí hodnocení zařízení vzdělávání a péče v raném dětství je běžnější na preprimární úrovni.

Třetina evropských vzdělávacích systémů provádí komplexní externí hodnocení během celého vzdělávání a péče v raném dětství. Tato hodnocení se zabývají jak strukturální kvalitou, jako je dodržování zdravotních a bezpečnostních norem, tak kvalitou procesů, jako jsou interakce mezi pracovníky a dětmi, které podporují pohodu a rozvoj dětí. Je tomu tak v řadě vzdělávacích systémů, v nichž řízení vzdělávání a péče v raném dětství spadá pod jedno ministerstvo.

Naopak ve většině zemí, kde je řízení rozděleno mezi dva orgány podle věkových skupin, se komplexní hodnocení uplatňuje v preprimárních zařízeních, zatímco zařízení pro mladší děti jsou hodnocena na základě dodržování norem. Tato situace často vzniká proto, že pro mladší děti neexistuje žádné kurikulum nebo byly vzdělávací pokyny pro tuto věkovou skupinu zavedeny teprve nedávno.

Zajímavé je, že několik vzdělávacích systémů s integrovaným řízením (Německo, Finsko, Švédsko, Island a Norsko) přijalo decentralizovaný přístup pro celou oblast vzdělávání a péče v raném dětství. Přenesení

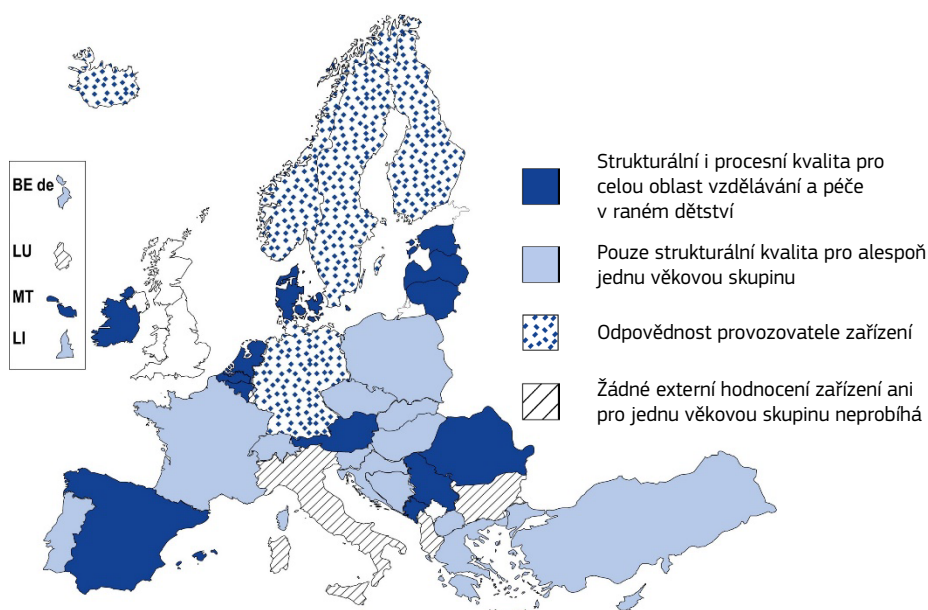

odpovědnosti za hodnocení a monitorování na provozovatele (například místní orgány, nevládní organizace nebo jiné soukromé subjekty) přibližuje tyto procesy místním potřebám, ale zároveň také diverzifikuje přístupy a ztěžuje jejich analýzu.

V ostatních zemích se externí hodnocení soustředí buď pouze na dodržování norem, nebo v této oblasti žádné předpisy neexistují.

Několik vzdělávacích systémů s nedávnými reformami se od tohoto vzorce odchyluje. Například Belgie (Francouzskojazyčné společenství) a Rumunsko právě rozšířily rozsah hodnocení tak, aby v zařízeních pro mladší děti zahrnoval i procesní kvalitu.

Obrázek 9: Hlavní zaměření externího hodnocení v zařízeních vzdělávání a péče v raném dětství, 2023/2024

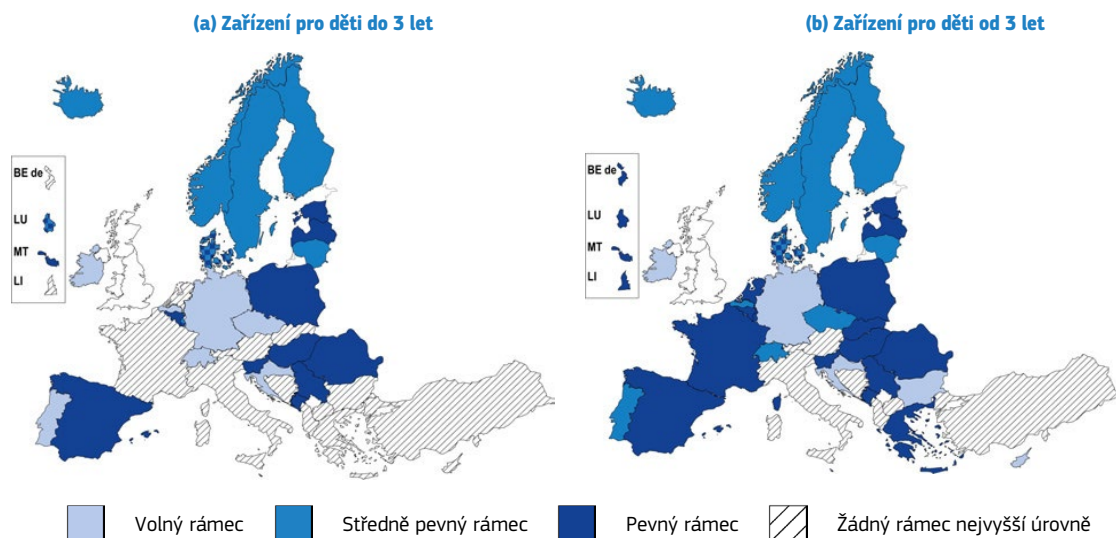

(Obrázek 4 v plné verzi publikace.)

Zdroj: Eurydice.

S řízením vzdělávání a péče v raném dětství souvisí také nařízení o interním hodnocení. Většina zemí s jediným řídicím orgánem disponuje předpisy o vnitřním hodnocení, které jsou konzistentní během celé fáze vzdělávání a péče v raném dětství. V několika vzdělávacích systémech s odděleným řízením jsou však požadavky na interní hodnocení nižší v případě zařízení pro mladší děti. V Itálii, na Kypru, v Albánii, Bosně a Hercegovině, Severní Makedonii a Turecku není vnitřní hodnocení upraveno nebo je pro celé období vzdělávání a péče v raném dětství pouze doporučeno. V Rakousku jsou opatření stanovena na úrovni spolkových zemí.

Obrázek 10: Rámec nejvyšší úrovně pro interní hodnocení zařízení vzdělávání a péče v raném dětství, 2023/2024

Zdroj: Eurydice.

(Obrázek E3 v plné verzi publikace.)

Volný rámec	Středně pevný rámec	Pevný rámec
<ul style="list-style-type: none"> – Doporučený (ve výjimečných případech povinný) – Žádná definovaná frekvence hodnocení – Žádná regulace týkající se využívání výsledků – Žádný požadavek na zpracování vlastní strategie 	<ul style="list-style-type: none"> – Povinný – Hodnocení musí být pravidelné nebo kontinuální – Žádná zpráva založená na výsledcích nemusí být vypracována v pevně stanovených intervalech – Požadavek, aby zařízení zpracovala vlastní strategii 	<ul style="list-style-type: none"> – Povinný – Zprávu založenou na výsledcích je nutno vytvářet v pevných intervalech – Žádný požadavek na zpracování vlastní strategie

Vysvětlivka

Interní hodnocení zařízení je proces kontroly kvality, jehož cílem je vyhodnotit nebo sledovat fungování zařízení, podávat zprávu o celkové kvalitě a navrhnout způsoby zlepšení postupů nebo poskytování vzdělávání a péče. Provádějí je především interní zaměstnanci zařízení. V závislosti na zemi může rámec pro interní hodnocení zařízení vzdělávání a péče v raném dětství odkazovat na vzdělávací pokyny nejvyšší úrovně nebo na jiné předpisy a doporučení.

Systemová integrace jako měřítko kvality vzdělávání a péče v raném dětství.

Hodnocení kvality vzdělávání a péče v raném dětství je složité, protože zahrnuje více rozměrů, které nelze jednoduše měřit. Pro hodnocení kvality systémů vzdělávání a péče v raném dětství byly do jednoho komplexního přehledu spojeny čtyři klíčové charakteristiky. Systémy s plně integrovanými politikami získaly nejvyšší počet bodů, pokud jsou však některé skupiny dětí vyloučeny nebo pokud se předpisy liší podle věkových skupin, bylo uděleno bodů méně.

Na obrázku 12 je každá evropská země umístěna v kontinuu od integrovaného po oddělený systém vzdělávání a péče v raném dětství. Tato analýza ukazuje, jak rozdílným prostředím děti v Evropě procházejí. Pouze sedm evropských zemí má plně integrované systémy vzdělávání a péče v raném dětství. Dánsko, Německo, Estonsko, Slovinsko, Finsko, Švédsko a Norsko jsou jedinými zeměmi, které splňují všechny čtyři dimenze kvality, a to integrované řízení pod jedním řídicím orgánem, nárok na místo od útlého věku pro každé dítě, pracovníci s bakalářským titulem v oboru vzdělávání pro práci s každou skupinou dětí a konzistentní vzdělávací pokyny pro celou oblast vzdělávání a péče v raném dětství.

Obrázek 1 1: Dimenze integrace politiky vzdělávání a péče v raném dětství

Integrované řízení	<ul style="list-style-type: none"> 1: Totéž ministerstvo nebo nejvyšší orgán odpovědný za celou oblast vzdělávání a péče v raném dětství 0: Odpovědná jsou různá ministerstva
Přístup – místo je zaručeno	<ul style="list-style-type: none"> 3: Od útlého věku (6–18 měsíců) 2: Od 3 let věku 1: Na poslední 1–2 roky preprimárního vzdělávání 0: Žádná záruka místa není
Pracovníci s alespoň bakalářským vzděláním	<ul style="list-style-type: none"> 2: Pro celou fázi vzdělávání a péče v raném dětství 1: Pro práci s dětmi staršími 3 let 0: Je vyžadována nižší než bakalářská úroveň vzdělání
Vzdělávací pokyny	<ul style="list-style-type: none"> 2: Integrovaný rámec pro celou fázi vzdělávání a péče v raném dětství 1: Různé vzdělávací dokumenty pro zařízení pracující s mladšími a staršími dětmi 0: Žádné vzdělávací dokumenty pro první fázi vzdělávání a péče v raném dětství

Zdroj: Eurydice.

(Obrázek 5 v plné verzi publikace.)

V typických oddělených systémech vzdělávání a péče v raném dětství je ve většině oblastí patrné rozdělení na péči o děti a preprimární vzdělávání. V Česku, na Kypru, v Nizozemsku, na Slovensku, v Albánii a ve Švýcarsku odpovídají za vzdělávání a péči pro mladší a starší děti různá ministerstva, vysoce kvalifikovaní pracovníci jsou vyžadováni pouze v preprimární fázi (nebo jsou pro celou oblast vzdělávání a péče v raném dětství stanoveny nižší požadavky), pro mladší děti neexistují žádné pokyny na nejvyšší úrovni. Tyto země neposkytují záruku místa od útlého věku a ve vzdělávání a péči v raném dětství mají značné mezery.

Ve všech ostatních evropských zemích existuje jeden či více aspektů, které je třeba zlepšit.

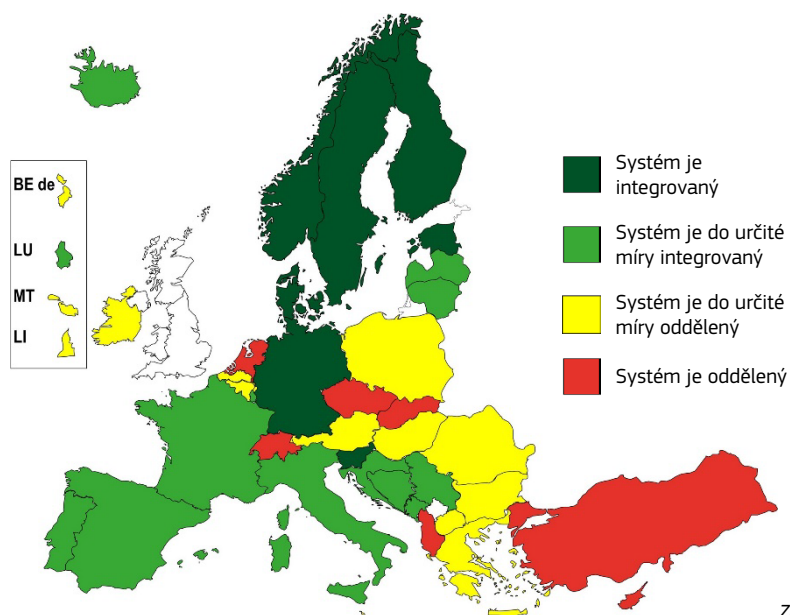
Reformy, které proběhly v posledních deseti letech, ukazují, že evropské země vynaložily velké úsilí na rozšíření právních rámců umožňujících přístup ke vzdělávání a péči v raném dětství. Ve snaze reflektovat cíle zaměřené na přípravu na školu třetina členských států EU nedávno zavedla povinnost navštěvovat poslední ročník(y) preprimárního vzdělávání a několik zemí takové reformy plánuje v blízké budoucnosti.

Systémy vzdělávání a péče v raném dětství stále častěji od nejútlejšího věku zahrnují vzdělávací prvky. V posledním desetiletí byly v Belgii (Vlámské společenství), ve Francii, v Itálii, Lucembursku, Polsku, Portugalsku a Lichtenštejnsku zavedeny vzdělávací pokyny pro zařízení vzdělávání a péče v raném dětství pro mladší děti.

Došlo k určitým reformám v integrovaném řízení. V Itálii, Lucembursku, na Maltě a v Rumunsku byla odpovědnost za služby pro mladší děti převedena na ministerstva odpovědná za vzdělávání, aby byla zajištěna větší konsistence politik. V několika zemích se odpovědnost za pečovatelské služby o děti přesouvá na stejný orgán jako odpovědnost za preprimární vzdělávání a péči v centrech.

Stále je však zapotřebí značných investic do zvýšení minimálních kvalifikačních požadavků na pracovníky vzdělávání a péče v raném dětství. Důležité reformy zaměřené na zvýšení jejich kvalifikace byly zavedeny pouze v Itálii a ve Finsku.

Obrázek 12: Míra integrace systému vzdělávání a péče v raném dětství, 2023/2024

(Obrázek 6 v plné verzi publikace.)

Vysvětlivka

Integrovaný systém = všechna čtyři kritéria (8 bodů); systém do určité míry integrovaný = 5 nebo 6 bodů; systém do určité míry oddělený = 3 nebo 4 body; oddělený systém = méně než 3 body. Přehled přidělení bodů podle jednotlivých dimenzí je k dispozici v příloze A v plné verzi publikace.

*

Evropské vzdělávací systémy hledají způsoby, jak zlepšit dostupnost a kvalitu vzdělávání a péče v raném dětství pro všechny děti. Tato zpráva Klíčové údaje o vzdělávání a péči v raném dětství v Evropě poukazuje na určitý pokrok, jehož bylo již v jednotlivých zemích dosaženo, a na směřování dalších zemí. Nabízí podrobné podklady a množství příkladů politik z celé Evropy v klíčových dimenzích vzdělávání a péče v raném dětství – v oblasti řízení a financování, přístupu, pracovníků, pokynů pro vzdělávání a hodnocení a monitorování. Poskytuje tak solidní základ pro budoucí tvorbu politik a výzkum.

Základní informace o publikaci

Publikace Klíčové údaje o vzdělávání a péči v raném dětství v Evropě – 2025 (*Key data on early childhood education and care in Europe – 2025*) navazuje na předchozí vydání z let 2014 a 2019. Poskytuje analýzu pokroku v oblasti politik za poslední desetiletí a zařazuje nové ukazatele pro sledování politických trendů, které se objevily od druhého vydání.

Zaměření

Vzdělávání a péče v raném dětství zahrnuje vzdělávací nebo rozvojové programy i služby péče o dítě od narození do začátku povinné školní docházky.

Definice použitá ve zprávě přesahuje rámec vzdělávacích programů klasifikovaných prostřednictvím Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED – *International Standard Classification of Education*) jako úroveň 0 (vzdělávání v raném dětství). Zahrnuje všechny registrované služby vzdělávání a péče v raném dětství, které se řídí národními předpisy (nejvyšší úrovně), tj. nejen programy s explicitně definovanou vzdělávací složkou.

Zpráva pokrývá veřejně regulované služby uskutečňované v zařízení a v domácnosti poskytovatele. Zahrnuje veřejný, soukromý i dobrovolnický sektor. Pozornost je však zaměřena zejména na situaci ve veřejném a veřejně dotovaném sektoru.

Zařízení péče o děti v raném dětství (také známé jako jesle, školka, denní centrum nebo předškolní zařízení) je definováno jako zařízení vyhrazené a primárně určené péči a vzdělávání malých dětí. Tato zařízení mohou fungovat samostatně nebo jako součást větších institucí, např. škol nebo komunitních center. Fungují obvykle ve skupinovém uspořádání, kde na činnosti dětí dohlížíjí a vedou je kvalifikovaní pracovníci.

Péče v domácnosti poskytovatele (označovaná také jako hlídání dětí nebo denní péče o děti rodinného typu) je v této zprávě definována jako veřejně regulovaná služba, která se uskutečňuje v domácnosti poskytovatele nebo na podobném místě. Péči v domácnosti obvykle poskytuje jeden pečovatel malé skupině dětí. Někdy poskytují své služby i dva nebo tři pečovatelé společně.

Tato zpráva se zaměřuje na „mainstreamové“ služby nebo na nejběžnější typy vzdělávání a péče v raném dětství, které se uskutečňují během hlavní části dne. Zpráva nezahrnuje:

- zařízení, která fungují mimo běžnou dobu (např. ranní kluby, mimoškolní aktivity nebo prázdninové tábory);
- služby péče o malé děti poskytované v nemocnicích, dětských domovech nebo jiných podobných institucích;
- specializovaná zařízení pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami nebo zdravotním znevýhodněním;
- pilotní, experimentální nebo dočasné služby vzdělávání a péče v raném dětství;
- „otevřené“ služby pro rodiny, kde musí být přítomen rodič (např. herní skupiny, centra pro rodiče a děti nebo workshopy);
- individuální péči, která probíhá ve vlastním domově dítěte (např. služby spolubydlící či docházející chůvy, hlídání nebo péči příbuzných).

Obsah a struktura

Zpráva je strukturována do dvou hlavních částí: (1) mezinárodní srovnání, které poskytuje široký obraz evropského prostředí vzdělávání a péče v raném dětství, a (2) národní informační přehledy, které představují základní údaje o systémech vzdělávání a péče v raném dětství v jednotlivých zemích a mohou sloužit jako vhodný výchozí bod. Tato struktura zajišťuje komplexní pochopení jak širších trendů, tak i specifických nuancí v oblasti vzdělávání a péče v raném dětství v celé Evropě.

ČÁST I – MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

Kapitola A – Řízení a financování

Kapitola věnovaná řízení představuje hlavní strukturální prvky systémů vzdělávání a péče v raném dětství v Evropě. Popisuje způsoby poskytování služeb, a to buď v jednom společném zařízení, nebo ve dvou zařízeních dělených podle věku. Nastiňuje také rozsah dostupnosti péče v domácnosti poskytovatele nebo hlídání. Tato kapitola zkoumá mechanismy řízení a financování vzdělávání a péče v raném dětství, podpořené daty z nedávné doby zachycujícími aktuální výdaje na tuto oblast. Konečně kapitola předkládá vhled do významu nezávislého soukromého sektoru v širším rámci vzdělávání a péče v raném dětství.

Kapitola B – Přístup

Dostupnost a cenová dosažitelnost vzdělávání a péče v raném dětství jsou ústředními tématy první části této kapitoly. Začíná popisem klíčového opatření, tj. garance místa a věku, v němž je toto místo zajištěno všem dětem. Ukazatel prodlevy ve vzdělávání a péči v raném dětství odhaluje, že ve většině evropských zemí rodiny čelí dlouhému období bez dobře placené rodičovské dovolené a nemají garantováno místo v žádném zařízení. Tato část dále analyzuje dostupnost bezplatného vzdělávání a péče v raném dětství a výši poplatků. Souhrnný indikátor ukazuje poptávku a nabídku v oblasti vzdělávání a péče v raném dětství ve třech bodech: v raném věku, ve věku přibližně 3 let a během posledního předškolního roku.

Samostatný oddíl se věnuje začleňování, zejména cíleným opatřením zaváděným zeměmi, kde všeobecná ustanovení nepostačují k zajištění dostupného a finančně dosažitelného vzdělávání a péče v raném dětství pro nejzranitelnější děti. Tato část se zabývá kritérii pro přednostní přijetí, možnostmi snížení poplatků a strategiemi pro řešení překážek pro specifické skupiny, včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami nebo zdravotním znevýhodněním a dětí z přistěhovaleckého prostředí, a podporuje tak rovný přístup k vzdělávání a péči v raném dětství v celé Evropě.

Poslední část zaměřená na účast vychází z údajů Eurostatu. Zmiňuje země, které úspěšně dosáhly evropských cílů v účasti, a země, které ještě musí vyvinout další úsilí. Zaznamenáním trendů za poslední desetiletí tato analýza odhaluje určitý pokrok v zajišťování přístupu ke službám vzdělávání a péče v raném dětství.

Kapitola C – Pracovníci

První část kapitoly o zastoupení pracovníků zkoumá počáteční kvalifikace vyžadované u kmenových odborníků a asistentů, které jsou základem jejich role ve vzdělávání a péči v raném dětství. Dále zkoumá předpisy o dalším vzdělávání, jehož cílem je zajistit trvalý růst a odbornost v oboru jak u kmenových pracovníků, tak u asistentů. Dva ukazatele se zaměřují i na kvalifikaci potřebnou pro ředitele zařízení a zdůrazňují význam silného vedení. Kromě toho tato kapitola popisuje rozmanitou škálu profesionálů a specializovaných pedagogů, kteří jsou k dispozici na podporu zaměstnanců i dětí a přispívají k získávání komplexních zkušeností s učením a poskytují cílenou podporu. Poskytuje také přehled pracovníků, jichž je v této oblasti nedostatek, a nastiňuje potenciální mezery a výzvy, jimž je třeba se věnovat.

Druhá část kapitoly se zaměřuje na pracovní podmínky zaměstnanců v oblasti vzdělávání a péče v raném dětství, počínaje analýzou předpisů nejvyšší úrovně o velikosti skupin a poměru dětí a pracovníků. Dále se

zabývá platy učitelů a ředitelů škol v preprimárním vzdělávání a porovnává je s odměňováním na primární úrovni.

Kapitola D – Vzdělávací pokyny

Termín „vzdělávací pokyny“ zahrnuje všechny různé řídicí, zejména kurikulární dokumenty, které se mohou lišit významem, podrobností i funkcí, ale stále zdůrazňují vzdělávací aspekty. Kapitola se zabývá pokyny vydanými orgány nejvyšší úrovně, přičemž nejprve zkoumá obecný rámec a dále se zaměřuje na konkrétní pokyny ve třech oblastech: vzdělávání pro udržitelnost, digitální vzdělávání a cizí jazyky.

První část popisuje povahu a rozsah pokynů pro vzdělávání a péči v zařízeních a pro regulované zajišťování těchto služeb v domácnosti poskytovatele a uvádí, zda jsou závazné. Jak se ukázalo, vzdělávací pokyny pro zařízení vzdělávání a péče o děti mladší 3 let nebyly ve všech systémech dosud vydány.

Druhá část pojednává o opatřeních pro usnadnění přechodu. Představuje řadu opatření na úrovni zařízení, která usnadňují dětem přechod mezi jednotlivými zařízeními vzdělávání a péče v raném dětství a z preprimárního vzdělávání na primární úroveň. Tato část také představuje oficiální kritéria pro přijímání dětí do primárního vzdělávání.

Poslední část kapitoly se zabývá podpůrnými opatřeními a shrnuje, kde existují předpisy nejvyšší úrovně pro zlepšení jazykového rozvoje dětí. Vzhledem k rostoucí mnohojazyčnosti v Evropě se rozlišuje mezi opatřeními poskytovanými pro rozvoj dovedností dětí v jazyce užívaném v příslušném zařízení pro ty, kteří doma mluví jiným jazykem, a opatřeními, jejichž cílem je zlepšit dovednosti dětí v jejich mateřském jazyce. Zabývá se také podporou nabízenou rodičům a poskytuje příklady postupů využívaných v celé Evropě, včetně programů pro rodiče, poradenství pro domácí učení a návštěv v domácnostech.

Kapitola E – Hodnocení a monitorování

Tato kapitola se zabývá základními prvky zajišťování kvality v poskytování služeb vzdělávání a péče v raném dětství v zařízeních typu centra. Při pohledu prizmatem správy a řízení poskytuje typologii přístupů k externímu a internímu hodnocení zařízení. Zdůrazňuje, že v několika zemích se externí hodnocení zařízení vzdělávání a péče v raném dětství zaměřuje na kontrolu dodržování předpisů, nikoli na kvalitu výuky a učení. Kapitola představuje způsoby zapojení rodičů do procesů hodnocení a monitorování. Nakonec analyzuje metody používané k hodnocení systému vzdělávání a péče v raném dětství jako celku s cílem vytvořit návrhy na zlepšení.

ČÁST II – INFORMAČNÍ PŘEHLEDY NÁRODNÍCH SYSTÉMŮ

Informační přehledy národních systémů na konci zprávy poskytují stručný přehled klíčových rysů systému vzdělávání a péče v raném dětství každé země. Tyto národní přehledy obsahují vizuální znázornění hlavních prvků struktury vzdělávání a péče v raném dětství ve formě diagramu, popis hlavních typů služeb, míru účasti podle věku a typu zařízení a krátké shrnutí současných hlavních reforem.

Věkové kategorie

Mnoho evropských zemí rozlišuje služby vzdělávání a péče v raném dětství podle věku dětí. Obvykle se přechod z první fáze do druhé odehrává kolem 3 let věku dítěte. Aby se zohlednily různé předpisy, často se rozlišuje mezi opatřeními pro děti do 3 a od 3 let. Je však důležité mít na paměti, že v některých zemích může k přechodu docházet již ve 2 a půl nebo až ve 4 letech ⁽⁸⁾. Přehledy národních systémů na konci zprávy označují, která zařízení v dané zemi fungují pro jednotlivé věkové skupiny. Pojmy „zařízení pro mladší děti“ a „zařízení pro starší děti“ se v některých případech používají zaměnitelně.

⁽⁸⁾ K přechodu dochází ve věku 2 a půl roku v Belgii a ve věku 4 let v Řecku, Nizozemsku, ve Švýcarsku a v Lichtenštejnsku.

Některé indikátory zdůrazňují situaci v určitém věku nebo v určitých časových bodech. Kategorie „raný věk“, „kolem 3 let“ a „během posledního předškolního roku“ jsou používány v kapitole B „Přístup“, zatímco v kapitole C „Pracovníci“ se v některých případech uvádí předpisy, které se vztahují na děti ve věku 2 a 4 let.

Kategorie „raný věk“ se týká věku dětí na konci rodičovské dovolené (viz obr. B3). „Poslední předškolní rok“ se ve většině vzdělávacích systémů vztahuje na 5leté děti, avšak v osmi zemích ⁽⁹⁾ na 6leté a na Maltě na 4leté děti.

Zdroje

Tato zpráva analyzuje nejvyšší (národní) regulační rámce, jinými slovy pravidla a standardy, které musí služby vzdělávání a péče v raném dětství dodržovat, aby zajistily úroveň kvality a soulad s předpisy. Hlavním zdrojem informací jsou národní oddělení Eurydice, která poskytla informace o politikách a praxi v této oblasti. Několik ukazatelů vychází z údajů Eurostatu.

Informace o politikách a opatřeních vydaných nejvyššími školskými orgány shromáždila síť Eurydice prostřednictvím dotazníků připravených koordinujícím centrálním oddělením společně s národními odděleními zapojenými v síti. Koordinující oddělení Platformy, studie a analýzy působí v rámci Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA) spadající pod Evropskou komisi. Primárními zdroji informací pro zodpovězení těchto dotazníků jsou oficiální dokumenty (předpisy, doporučení, národní strategie, akční plány atd.), které byly vydány a/nebo uznány orgány nejvyšší úrovně dané země.

Zpráva zahrnuje 37 evropských zemí a 39 různých vzdělávacích systémů v 27 členských státech EU a dále v Albánii, Bosně a Hercegovině, ve Švýcarsku, na Islandu, v Lichtenštejnsku, Černé Hoře, Severní Makedonii, Norsku, Srbsku a Turecku. Belgie je zastoupena svými třemi vzdělávacími systémy Vlámského, Francouzskojazyčného a Německojazyčného společenství.

Referenčním rokem pro většinu informací o politikách je školní rok 2023/2024. Některé ustálené strukturální ukazatele se vztahují ke školnímu roku 2024/2025.

⁽⁹⁾ Bulharsko, Estonsko, Chorvatsko, Lotyšsko, Litva, Polsko, Finsko a Švédsko.

Poděkování

EVROPSKÁ VÝKONNÁ AGENTURA PRO VZDĚLÁVÁNÍ A KULTURU

Platformy, studie a analýzy

Boulevard Simon Bolivar 34 (Unit A6)
1049 Brussels
BELGIUM
(<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu>)

Odpovědný redaktor

Peter Birch

Autoři

Akvilė Motiejūnaitė-Schulmeister (koordinace), Isabelle De Coster a Sogol Noorani

Dále přispěly Marie-Pascale Balcon a Olga Alexandrova

Grafická úprava

Patrice Brel

Technická koordinace

Gisèle De Lel

Překlad do češtiny

Jana Halamová

Redakce

Jana Halamová, Helena Pavlíková

Kontakty

European Education and Culture Executive Agency

Platforms, Studies and Analysis
Boulevard Simon Bolivar 34 (Unit A6)
1049 Brussels

E-mail: eacea-urydice@ec.europa.eu

Website: <https://urydice.eacea.ec.europa.eu>

České oddělení Eurydice

Dům zahraniční spolupráce
Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1

E-mail: urydice@dzs.cz

Website: dzs.cz/program/urydice

Klíčové údaje o vzdělávání a péči v raném dětství v Evropě – 2025

Zpráva Eurydice

Vzdělávání a péče v raném dětství je základním právem všech dětí a je i základem pro celoživotní učení. Hraje zásadní roli při snižování nerovností a zvyšování účasti žen na trhu práce. Cílem třetího vydání této publikace je poskytnout tvůrcům politik, výzkumným pracovníkům i rodičům podrobné údaje a příklady politik v této oblasti v celé Evropě a pomoci tak budovat dostupné, inkluzivní a vysoce kvalitní systémy vzdělávání a péče v raném dětství.

První část zprávy obsahuje indikátory týkající se přístupu, řízení, financování, personálního zajištění, kurikula a monitorování, které ukazují, jak jsou tyto oblasti propojeny. Od předchozího vydání přibyly také nové poznatky o inkluzi, financování a pracovních podmínkách a platech zaměstnanců. Část věnovaná kurikulu se nyní zabývá i tématy, jako jsou vzdělávání v oblasti udržitelnosti, digitální povědomí a bezpečnost a raná výuka cizích jazyků, tak aby učení odpovídalo měnícím se potřebám malých dětí.

Druhá část zprávy přináší pohled na jednotlivé země formou informačních přehledů, které popisují hlavní rysy jednotlivých systémů vzdělávání a péče v raném dětství a pro snadnou orientaci jsou doplněné o diagramy znázorňující strukturu daného systému.

Zpráva zahrnuje 37 evropských zemí, tj. 27 členských států EU, Albánii, Bosnu a Hercegovinu, Švýcarsko, Island, Lichtenštejnsko, Černou Horu, Severní Makedonii, Norsko, Srbsko a Turecko.

Úkolem sítě Eurydice je poznávat a objasňovat organizaci a fungování různých evropských vzdělávacích systémů. Tato síť popisuje národní vzdělávací systémy a zpracovává tematické srovnávací studie i další ukazatele a statistiky. Všechny publikace Eurydice jsou zdarma dostupné na internetových stránkách nebo na vyžádání v tištěné podobě. Cílem Eurydice je prostřednictvím své práce zlepšovat porozumění, spolupráci, důvěru a mobilitu na evropské i mezinárodní úrovni. Síť Eurydice se skládá z národních oddělení sídlících v jednotlivých evropských zemích. Její aktivity koordinuje Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu (EACEA).

Více informací o Eurydice lze nalézt na adrese: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/>.

